

SAHABAT

VOL. 4 | 2023

SINCE 1994

Photo by Ika Rahma

NUSANTARA
Indonesiens nya
huvudstad

RECIPE
BUBUR PEDAS

TRAVEL
MALUKU

CONTENT

p.3-4 🇬🇧 **EDITORIALS | WHAT IS GOING ON?**

p.5 🇬🇧 **THE INDONESIAN COMMUNITY IN SMÅLAND**

Titti Holmgren gives you an introduction to the quite newly started Indonesian community in Småland - Smålindo!

p.6-7 🇮🇩 **NUSANTARA - INDONESIENS NYA HUVUDSTAD**

En ny huvudstad håller på att ta form i östra Kalimantan. Detta är planer som tagits till verket efter diskussioner som funnits sedan den första presidentens tid. Bakgrunden, planerna och den stora processen för att förverkliga flytten av huvudstaden beskrivs här av Kadri Chanafiah.

p.8 🇮🇩 **INFO PENTING BAGI ANDA YANG AKAN IKUT NYOBLOS PEMILU 2024**

Makin hari, kita makin mendekati Pemilu 2024! Pemilu di dalam negeri akan diselenggarakan pada hari rabu, 14 Februari 2024, sedangkan pemungutan suara di beberapa kawasan di mancanegara, termasuk Swedia, direncanakan maju beberapa hari. Bagaimana prosesnya menggunakan hak suara di Swedia? Yuk, simak informasi dari PPLN disini!

p. 9 🇸🇪 **TRANSPORTSYSTEM I FÖRVANDLING**

Bengt Sahlin delar sina tankar och upplevelser om Indonesiens mycket omfattande alternativ av transportvägar, där traditionella färdmedel kombineras med nya och moderna idéer.

p.10 🇬🇧 **RECIPE | BUBUR PEDAS VEGETARIAN**

A very nice porridge from Sambas rich in flavor. It is popular in most parts of Kalimantan and is a delicious hot meal which deserves to be tried by all this winter!

p.11 🇬🇧 **TRAVEL TO MALUKU**

Mei Hadayanti describes why Maluku rather than Bali should be your next travel destination in Indonesia.

p.12 🇬🇧 **SHORT FACTS | UPCOMING AGENDA**

Save the dates! Winter is here so make sure you save the dates for our upcoming events! Also, make sure to use your democratic right to vote in the upcoming Indonesian election!

EDITOR & LAYOUT | Isabel Nielsen

POSTGIRO | 4339734-8

CONTACT | sismedlem@gmail.com

SAHABAT ISSN 1400-6294

NEXT SAHABAT

2024-04-15

LATEST DATE TO SEND YOUR STORY

2024-04-01 *send to: isabel.eleonora.n@gmail.com*

A travel recommendation from Maluku, page 11

Smålindo - The Indonesian community in Småland, page 5

EDITORIAL

We did agree in the board to make a donation to ASRI and we decided to donate 2000 SEK from our budget. An addition was also made from the profit of the selling of fabrics, clothes and accessories that were remaining after Pasar Malam. From this, we raised 1355 SEK and separate donations of 320 SEK was also made from members. This made a total amount of 3675 SEK.

We hope that this donation will come to use in ASRI's program to find livelihoods for people. Their efforts include initiatives to increase agricultural business through farming, an entrepreneurship program that aims to find potential business opportunities as permanent livelihood solutions loggers and a program to provide quality healthcare for the community. ASRI is also working with reforestation to rehabilitate burnt land and to prevent fires, supporting development of the ecosystem and helping to preserve nature.

SIS was supposed to host a webinar in November together with ASRI that we had to postpone due to lack of registrations for the event. We still hope to find a better time to have this event!

Recently, we also had a cooking class and a social winter walk as you can see on next page.

We have no more events planned for 2023 but 2024 will arrive very soon and we plan for julgransplundring on January 14th and also our annual meeting on March 3rd.

If you are interested in joining any of our events, please send an email to sismedlem@gmail.com.

Until we meet again, the board wish you all a wonderful Christmas and time with your friends and family. We also wish you a very happy new year!

2023 is coming to an end and us board members would like to thank you all for a wonderful year filled with fun activities and an increase in new members which we are all very happy about.

We made a special edition of Sahabat dedicated to Pasar Malam which is why we will not be covering the event in this edition. But for the record, we have received your feedback that due to popularity the event was hot and crowded and are aware that we need a bigger place! The happy news here is that we have had a good economy this year and that our extra income will partly be used for charity, but the larger part of the profit from this year will be used to get a bigger place for 2024 - which is just what our beautiful event deserves!

At the beginning of this year, SIS was asked by some of our longtime members to start to focus on charity again. This has been an important part of our history. SIS has been involved in programs such as supporting an orphanage in Bali and helping victims from disasters in Lombok and Aceh. This year we have together decided from the board to help an organization that focuses on reforestation in West Kalimantan. Alam Sehat Lestari (ASRI), is a local NGO and is active in Gunung Palung National Park located in West Kalimantan. Their aim is to implement health and conservation programs in order to reduce illegal logging. Communities in this area used to cut timber in the park due to limited access to health services partnered with a lack of alternative work opportunities. Because of that, ASRI opened a clinic in 2007 to provide affordable health services to all members of the community. Later ASRI also implemented a reforestation program, providing jobs to local community members to plant trees within the area. This helped to decrease incidents of illegal logging through employment. Gunung Palung National Park covers 90,000 hectares of protected area in West Kalimantan, Indonesia and is home to an estimated 2,500 orangutans and other threatened species such as gibbons, clouded leopards, palm civets and hornbill.

COOKING CLASS

Anik gave a wonderful class teaching us in how to make Bakso Malang, Tahu Isi and Es Cendol - A complete menu! What is better on a rainy day in the autumn than enjoying a hot soup filled with fresh spices and noodles?

SOCIAL ADVENT WALK

WELCOME TO SWEDEN

Welcome to Sweden is becoming more and more popular every year. This year we were holding the event at the Embassy of Indonesia in Stockholm. Welcome to Sweden is one out of many cooperation's we are having together with the embassy. In this picture, Fumi Harahap is giving a presentation about the upcoming election in Indonesia and of course also informing the attendees about SIS.

PESTA RAKYAT

For the third year, Svensk-Indonesiska Sällskapet participated in *Pesta Rakyat*, an Indonesian festival with a lot of interesting happenings at the ambassadors residence in Lidingö. This year SIS sold clothes from West Kalimantan as well as pre-sale tickets for Pasar Malam.

SMÅLINDO - THE INDONESIAN COMMUNITY IN SMÅLAND

TEXT AND PHOTO : TITTI HOLMGREN

Introducing Indonesian culture to foreigners in a foreign country does not always require a plan and organizer. Our spontaneous activities begin with casual events such as "arisan", gatherings, and karaoke, and have been developed into dancing performances, involving a mix of Swedish-Indonesian kids and families in Småland.

There are not so many Indonesians who live in Småland compared to Indonesians who live in some other regions

in Sweden. We started to celebrate Indonesian Independence Day in 2020 with about 60 participants and our last Indonesian Independence Day the number of participants was 112. The Indonesian association Smålindo has been registered since early 2022, with the expectation to facilitate more activities in the future and provide more opportunities to present Indonesian culture in Småland. Hopefully, in the future, we will collaborate with other Indonesian-Sweden associations in Sweden to arrange a more creative cultural event.

VARFÖR FLYTTAR INDONESIA SIN HUVUDSTAD?

TEXT: KADRI CHANAFIAH

I augusti 2019 tillkännagav Indonesiens president Joko Widodo sitt godkännande av en officiell studie att flytta Indonesiens huvudstad från Jakarta till den planerade staden Nusantara. Drygt två år senare, den 18 januari 2022, klubbade Indonesiens representanthus igenom en lag om en ny nationell huvudstad: UU IKN (Undang-Undang Ibu Kota Negara). Den nya huvudstaden skulle förläggas på östra delen av världens tredje största ö, Borneo. Kalimantan som Indonesiens del av Borneo heter, utgör ca 73% av Borneo. Nusantara kommer att ersätta Jakarta som Indonesiens politiska centrum redan sommaren 2024.

Skyscrapers with Air Pollution in Jakarta City, April 2019

House on the Rijswijk, Batavia (Jalan Veteran), by Ernest Alfred Hardouin 1935-45, Dutch Colonial Painting - The Everett Collection

JAKARTA - HUVUDSTAD MED OGYNNSAM PLACERING

Jakarta är Indonesiens största megastad med en befolkning på 10,7 miljoner människor. Om man räknar med satellitstäderna Bogor, Depok, Tangerang, Södra Tangerang och Bekasi har storstadsområdet en uppskattad befolkning på 35 miljoner invånare (2022). Detta gör Jakarta till den största staden i Indonesien och den näst största i världen efter Tokyo.

Jakarta, grundades under 400-talet som Sunda Kelapa och utgjorde en viktig hamn för Sundariket. Staden är en av de äldsta kontinuerligt bebodda städerna i Sydostasien. Tanken på att flytta huvudstaden från Jakarta är ingalunda ny. Redan under kolonialtiden insåg man att huvudstaden låg på en geografiskt ofördelaktig plats. Det holländska imperiets viktigaste handelscentrum och dagens Jakarta ligger på ett delta med tretton floder som rinner genom den på väg till Jakarta-bukten. I hundratals år har översvämningar varit ett av Jakartas största problem. Idag inkluderar megastadens största utmaningar snabb stadstillväxt, ekologisk nedbrytning, återkommande stopp i trafiken och trängsel. Höjning av havsnivå orsakad av klimatförändringar och överexploateringen av grundvattnet gör att Jakarta sjunker upp till 17 cm årligen, vilket har gjort staden mer benägen att drabbas av översvämningar. Jakarta är en av de snabbast sjunkande huvudstäderna i världen.

FLYTEN TILL KALIMANTAN ÄR FÖRVERKLIGANDET AV MYCKET GAMLA PLANER

President Joko Widodo beskrev flytten av landets huvudstadsområde sedan länge försenade planer. Redan 1957 nämnde Indonesiens första president Sukarno flyttplanerna när han invigde staden Palangkaraya som administrativ huvudort för provinsen *Kalimantan Tengah* (Centrala Kalimantan). Staden byggdes med hjälp av sovjetiska specialister, särskilt när det gäller vägbyggen. Detta på grund av terrängen i regionen som är dominerad av träsk och torv. Planen stoppades när efterträdaren Suharto kom till makten. Han pekade i stället ut Jonggol i västra Java, som en av de starka kandidaterna där en ny huvudstad skulle byggas upp.

Namnet på den nya huvudstaden, "Nusantara", kommer från ett indonesiskt ord för den indonesiska övärlden. Det härstammar från äldre javanesiska och betyder bokstavligen skärgård.

Nusantara som förkortat kallas för IKN (*Ibu kota Negara*), är utformad som både "green city" och "smart city". De omgivande skogarna i Kalimantan ska skyddas bland annat genom att 80% av infrastrukturen ska bestå av kollektivtrafik, cykel- eller gångtrafik. All energi som IKN behöver ska komma från förnybara källor och 10% av stadens yta ska avsättas för livsmedelproduktion. IKN täcker ett område på 2 560 km².

Vinnarförslaget för Nusantara-projektet som heter "Negara Rimba Nusa" ("Forest Archipelagic Land") kommer att utvecklas i fem etapper som sträcker sig från 2022 till 2045 med en total beräknad kostnad på mer än 460 miljarder IDR (cirka 330 miljarder kronor).

indonesian Parliament Building av Creativa images

Etapp 1 av projektet påbörjades i juli 2022 med markarbeten och byggnande av tillfartsvägar. Följande månad sattes förberedelser för infrastrukturarbeten och uppförande av viktiga byggnader. Sedan 2023 pågår dessa arbeten i full skala i tre skift dag och natt av 150 till 200 tusen byggnadsarbetare och specialister.

HYLLAT FÖRSLAG MED KRITISKA RÖSTER

Med stöd på uppemot 80% i opinionsundersökningarna tycks de flesta indoneser vara för uppbyggnaden av Nusantara. Men det saknas inte kritiker. Dessutom har det under de senaste veckorna stormat runt president Joko Widodo i samband med nominering av hans äldsta son som vice presidentkandidat i valet 2024. Presidenten beskylls för nepotism och skapandet av sin egen politiska dynasti.

Några politiker inom oppositionen lovade att stoppa projektet om de vinner valet 2024. Vid mitt samtal med ambassadören för Indonesien i Sverige, Kamapradipta Isnomo, förklarade han att lagen om den nya huvudstaden UU IKN är låst. För att stoppa lagen måste en ny klubbas igenom i parlamentet vilket inte är lätt att genomföra. Några kritiker är negativa till projektets enorma kostnad som de befärar kommer att överbelasta den statliga budgeten. Detta när det råder politisk och ekonomisk osäkerhet i landet och omvärlden. En entreprenör som jag pratade med pekade på den långa, 100 till 180 år, arrendetiden för de privata investerarna vilket han ansåg som en risk för staten. Andra kritiserar den för tigha tidtabellen för flytten.

Oavsett vad Indonesiens president heter efter valet 2024 hoppas jag att IKN-projektet genomförs. Indonesien behöver en ny, modern och hållbar huvudstad. Utvecklingen av Nusantara går hand i hand med landets strävan att vara en ekonomisk, politisk och maritim stormakt till landets 100-årsjubileum år 2045.

TINGGAL DI SWEDIA, GIMANA NIH KALAU MAU NYOBLOS?

1) Melalui TPSLN di STOCKHOLM

- TPSLN bertempat di:
VENUE81
Drottningatan 81, 111 60 Stockholm
- Pemungutan suara di TPSLN dilaksanakan 10 Februari 2024, 08.00 –18.00 CET
- Pemilih DPT dan DPTb dapat memilih selama TPSLN dibuka
- Pemilih di DPK dapat memilih 1 jam sebelum TPS ditutup selama masih ada sisa surat suara

2) MELALUI POS

- Bagi Pemilih yang tidak dapat memberikan suara di TPSLN
- Surat suara akan dikirimkan ke alamat Pemilih yang terdaftar dalam DPT Pos sekitar 10 Januari 2024
- Surat balasan dan prangko tersedia di dalam surat suara
- Surat suara terakhir diterima oleh PPLN Stockholm sebelum proses penghitungan suara dalam negeri 14 Februari 2024

SILAHKAN, HUBUNGI PPLN JIKA INGIN DAPATKAN INFORMASI LEBIH LANJUT DAN JIKA ADA PERTANYAAN MENGENAI PROSES PEMILU 2024

 pplnstockholm2024@kpu.go.id

 ppln.se

 +46766087317

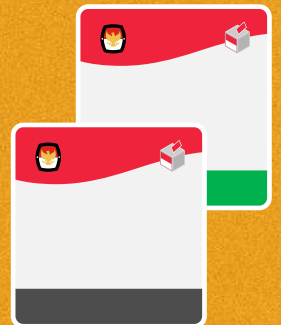
 ppln_stockholm

 PPLN Perwakilan RI Stockholm

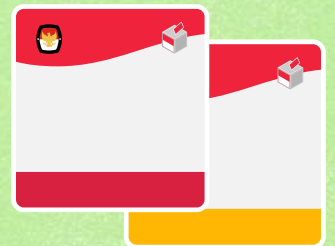
ALUR PEMUNGUTAN SUARA DI TPSLN

- Pemilih wajib mengisi daftar hadir yang telah disediakan di KPPSLN 5, dengan cara menandatangani form C. Daftar Hadir yang telah berisi data pemilih
- Pemilih menyerahkan formulir C. Pemberitahuan dan KTP-el/Surat Keterangan kepada KPPSLN. Pemilih menunggu giliran dipanggil oleh Ketua KPPSLN
- Ketua KPPSLN memanggil Pemilih untuk mengambil Surat Suara. Kemudian Pemilih memeriksa kondisi Surat Suara sebelum menuju ke Bilik Suara.
- Pemilih menggunakan hak pilihnya (mencoblos) dengan alat coblos yang telah disediakan
- Pemilih memasukkan Surat Suara ke dalam kotak sesuai jenis pemilihan dipandu oleh KPPSLN
- Pemilih mencelupkan jari ke dalam tinta atau KPPSLN dapat membantu pemilih dengan meneteskan tinta ke jari pemilih

ALUR PEMUNGUTAN SUARA MELALUI POS

- Pemilih membuka sampul nomor 1 dan mengeluarkan seluruh isinya
- Pemilih membaca tata cara pemberian suara yang tertera dalam surat pemberitahuan
- Pemilih menandatangani surat pemberitahuan
- Pemilih mencoblos surat suara setiap jenis Pemilu menggunakan alat coblos dengan mempertimbangkan keabsahan surat suara
- Pemilih memasukkan setiap surat suara yang telah dicoblos ke dalam setiap sampul nomor 3 sesuai jenis Pemilu
- Pemilih memasukkan surat pemberitahuan yang telah ditandatangani dan setiap sampul nomor 3 ke dalam sampul nomor 2

TRANSPORTER I INDONESIA ETT UNDER AV UTVECKLING OCH SAMVERKAN.

Under 1984-85 körde jag i Jakarta en Toyota Kijang, en populär bil för den tiden. Idag kör jag inte på grund av den enorma trafikökningen med bilar och motorcyklar.

TRANSPORTSYSTEM I SNABB UTVECKLING

Nya flygfält har byggts på olika öar. Jogjakarta har invigt en ny internationell flygplats. President Jokowi har begärt att flygbolagen skall öka antalet flygturer till olika turistorter då man räknar med att bland annat de internationella turisterna skall öka till 7.4 miljoner under 2023. Tågen och vagnarna har moderniserats liksom biljett- och bokningsystemen. Pendeltågen har byggts ut och flera stationer inrättats. Från stationen Gambir, Jakarta går det tåg med vagnar uppdelade i Executive och Lyx. Man får bra mat och god service när man reser tåg från Jakarta till Yogyakarta. Priserna är dock detsamma med flyget. På andra tågsträckor såsom från Yogyakarta till Surabaya har kvaliteten på tågen och vagnarna också ökat så det är mycket komfortabelt att resa långa sträckor. I Jakarta har busstransporter Transjakarta byggts ut och det har där beställts 190 elektriska bussar. Ett förarlöst tåg har testats på en järnväg som leder till Taman Mini. Men generellt så saknas väl fungerande busstransporter i städerna för barn och ungdomar att ta sig till och från skolan.

MED BUSS, HÄST MED VAGN & ONLINETJÄNSTEN GRAB

Mycket transporter av turister sker med bussar. Man kan möta kolonner med 3-5 bussar på smala vägar, vilket leder till stillestånd och väntan när man skall ta sig till de mest besökta turistplatserna. Det som är väl utvecklat är systemet med Gojek, Grab med flera som transporterar personer men också som kör hem mat och andra varor beställda på nätet.

Jag tror alla familjer har minst en motorcykel och en bil. Vid de flesta husen står det flera motorcyklar och det måste produceras miljontals motorcyklar i Indonesien varje år. Ny produktion av bilar finns av flera olika märken samt att elbilsproduktionen har tagit fart trots att det saknas en infrastruktur för laddning. Det finns också elmotorcyklar som har importerats från Kina. På de stora motorvägarna mellan städerna som byggs ut i raskt takt så ser man stora lastbilar och bussar. På de mindre och små vägarna sker transporter av gods med mindre fordon i form av lastbilar, motorcyklar, becak eller hästdragna kärror som kallas andong.

HÄNSYN I TRAFIKEN

Det som jag är mest undrande över är vad det är för trafikregler som gäller? Vänstertrafik, ja. Men övriga regler? Jag beundrar att trafiken flyter på som den gör. Delvis beroende på alla privata trafikledare vid in och utfarter till bland annat fastigheter och restauranger. Men också att farten i städerna ofta är låg mellan 20-40 km per timme.

Det verkar också finnas inbyggt ett hänsynstagande till varandra som trafikanter med inriktning på att inte köra på eller bli påkörd. Under en månads tid i Indonesien med mycket resande så såg jag bara en mindre olycka men tre incidenter till olyckor.

RECIPE

Photo: Isabel Nielsen

Bubur Pedas Vegetarian

BY ISABEL NIELSEN

We had the idea of adding a recipe from Kalimantan for our cooking class. Unfortunately, we did not have time so instead, here is a vegetarian version of the recipe. Some ingredients have been changed to what is available in the Swedish market. Super delicious on a cold day - Spicy Porridge!

INGREDIENTS

- 150 g rice (washed)
- 100 g grated coconut
- 1 sweet potato (diced)
- 2 carrots (diced)
- 1 can of corn (200 g)
- Small bunch of kale / water spinach (Kangkung)
- 100 g long beans
- 2 turmeric leaves
- Fresh Coriander
- 100 g bean sprout
- 1 stalk of lemongrass
- 3 cm galangal
- 3 Bay leaves
- 200 g enoki mushroom
- Salt

GROUND SPICES

- 6 shallots
- 3 cloves of garlic
- 4 chillies of your preference (or skip if you don't like it spicy)
- 1 teaspoon ground pepper
- 2 spoons of grounded coriander
- 1 teaspoon cumin

SERVE WITH

- Fried peanuts
- Sambal
- Fresh lime

HOW TO MAKE IT

1. Roast the washed rice until dry
2. Add the grated coconut and roast again over low heat until the rice and grated coconut are completely dry.
3. Mash or blend the rice and grated coconut until smooth. Set it aside.
4. Boil enough water in a pan to cook the porridge.
5. Add the sweet potato, carrots, mushroom and corn. Cook until all ingredients are half cooked. Reduce heat.
6. Heat a little oil in a frying pan. Saute the ground spices until they smell fragrant then add the lemongrass, galangal and bay leaves. Stir-fry briefly
7. Stir-fry briefly. Pour the stir-fry seasoning into the porridge pan. .
8. Add rice and grated coconut which have been finely blended. Stir well and cook until it boils.
9. Add pieces of long beans, turmeric leaves and fresh coriander. Stir well.
10. Cook the porridge until all the ingredients are completely cooked and soft, then add kale and bean sprouts.
11. Cook the porridge briefly until the kale and bean sprouts are cooked and the porridge thickens.
12. Pour the bubur pedas into a serving bowl to be ready to be served.
13. Sprinkle with fried peanuts, chili sauce, sweet soy sauce, and some lime or lime juice.

"A vegetarian version of a popular breakfast meal in Sambas, West Kalimantan"

MALUKU - MUST VISIT IN INDONESIA

TEXT & PHOTOS: MEI HANDAYANI

Are you one of those who only thinks about Bali when you plan to visit Indonesia? Maybe you should consider Maluku for your next trip. Apart from its extraordinarily beautiful nature, we can explore a lot of things about its historical values, exciting music, and delicious food.

North Maluku consists of 1474 islands, only 89 islands of which have been inhabited. Cloves are the identity symbol of this province because they are the main clove producer in Indonesia. Have you heard about the Kingdom of Ternate and Tidore? You can find the detailed history here. What about the food? Do not mention it, fresh fish is always available 24 hours everyday. You should consider trying the night market for more options with the best *dabu-dabu sambal* in the world.

And what about the people? They are super friendly and fun. You can create memories not only with the place but also with the people. They love to dance and the most popular dance is "Goyang Tobelo". On the other hand, from what I can say, this area is also the perfect place if you want to isolate yourself from the world. So, are you interested in traveling here? Do not hesitate and just try it!

Merry Christmas

Happy New Year

2024

COMING UP!

SEND EMAIL TO SISMEDLEM@GMAIL.COM IF YOU ARE INTERESTED IN JOINING ANY OF OUR EVENTS

Julgransplundring 2024-01-14

Julgransplundring, plundering of the Christmas tree! We plan to give you a bit of everything, music, games, delicious fika, dance and presents for the kids!

Place: Maria Bangata 13,
Södermalm.
Time: 12.00-15.00

Member: 50 kr
Non-member: 75 kr
Kids under 12: FREE

Annual Meeting 2024-03-03

Do you have anything you would like to discuss on our meeting? Write us a proposal! Your proposal must reach the Board no later than one 7 days before the annual meeting

Food: We provide food for all attending members at a cost of 100 kr per person. It is free to attend the meeting.

Place: Sensus studieförbund,
Medborgarplatsen 4. 7th floor
Stora konferenssalen,
Time: 12.00-16.00

SIS

svensk_indonesiska
 Svensk-indonesiska Sällskapet
 sismedlem@gmail.com
 www.svensk-indonesiska.se
 Postgiro 4339734-8
 Swish 1236730527

Friendly Reminder - Please pay your yearly fee

Family: 250 kr | Single fee: 150 kr |
Pension / Student: 100 kr
Postgiro 4339734-8
Please mark your payment with your name & e-mail